

Nationaal Programma RES
T.a.v. Mevrouw K. Lammers
Postbus 93218
2509 AE DEN HAAG

Plaats en datum: 29 oktober 2020
Onderwerp: Reacties Concept RES Cleantech Regio
Kenmerk: Z-20-11011_RS-20-0500
Behandeld door: E. van de Vlekkert
Telefoon: 06-46 84 6006

Geachte mevrouw Lammers,

Hierbij ontvangt u de Concept RES van de Cleantech Regio met daarin het concept bod van de regio. De afgelopen maanden hebben wij in de samenleving reacties opgehaald op de Concept RES. Wij hebben veel reacties ontvangen. Daar zijn wij blij mee, deze reacties geven ons veel informatie over wat er leeft en geven ons belangrijke aandachtspunten mee in het proces naar de RES 1.0.

De reacties hebben wij gebundeld in twee documenten, die wij u als bijlagen bij deze brief sturen. Daarnaast sturen wij een samenvatting van de reacties en de duiding hiervan door de Stuurgroep mee.

In deze begeleidende brief plaatsen wij een aantal kanttekeningen bij (het proces van) de RES en doen wij een appél op u.

Net als in alle regio's is het traject naar de Concept RES in onze regio een onderzoekend en lerend proces geweest. De corona-maatregelen hebben het ons in de fase na publicatie niet makkelijk gemaakt. Wij hebben een Concept RES opgesteld waarbij we ons bewust zijn dat er naar de RES1.0 nog de nodige stappen gezet moeten worden. In deze oplegnotitie komen achtereenvolgens aan de orde:

- De opgave
- Het concept bod
- Inwoner participatie
- De status van de RES 1.0
- Financiële participatie
- Energie-infrastructuur en wettelijke beperkingen

Opgave

Ten aanzien van de opgave die wij als regio binnen de afspraken van het Klimaatakkoord zouden moeten invullen is onduidelijkheid ontstaan. Dit heeft te maken met de afbakening in deze opgaven. Doordat we in de RES slechts spreken over de duurzame opwek via wind en zon, ontstaat onbegrip bij onze inwoners. Zij vragen zich af wat er gebeurt in andere sectoren die een bijdrage moeten leveren in de energietransitie en wie hiervoor verantwoordelijk is. De integrale benadering van CO2-reductie waarbij ook andere technieken en innovatie een rol spelen, maar ook de industrie, landbouw en het transport die hun eigen opgaven hebben, horen onderdelen van de puzzel te zijn die aan het publiek gepresenteerd worden.

Het is van belang dat de opgaven op het gebied van duurzame opwek in de context worden geplaatst van de hele energietransitie. De Stuurgroep roept daarom via NP-RES het Rijk op om burgers veel beter te informeren wat er in de overige sectoren van het klimaatakkoord aan acties wordt ondernomen. Dit helpt inwoners om meer overzicht te hebben op de plek van duurzame opwek in het totaal van maatregelen.

Het concept bod

Bij het opstellen van ons concept bod hebben wij ervoor gekozen om te kijken naar de maximale potentie in onze regio, zoals door u gevraagd. Ook is de focus beperkt tot zon en wind. Dat betekent dat we in het traject naar de RES1.0 nog zaken moeten uitzoeken die invloed hebben op ons definitieve bod. Zo hebben we onvoldoende kunnen meewegen welke rol zon op dak in ons bod speelt.

De colleges van de gemeentes, GS van de provincie en het DB van de waterschappen hebben de Concept RES en het bijbehorende concept bod akkoord bevonden. Daarbij moet worden opgemerkt dat de democratisch gekozen bestuurders van de gemeentes, provincies en waterschappen geen formeel besluit hebben genomen over de Concept RES. Zij zijn in deze fase van de Concept RES gevraagd om hun reactie. Besluitvorming vindt echter plaats bij vaststelling van de RES 1.0. In de raadpleging is gebleken dat een van de gemeenteraden het concept-bod in de huidige vorm niet ondersteunt en vindt dat het concept bod verlaagd had moeten worden voor indiening. Daarnaast zijn er nog andere elementen die invloed kunnen hebben op de hoogte van het uiteindelijke bod. Het proces naar de RES 1.0 benutten wij om de vier pijlers in de RES (kwantiteit, systeemefficiëntie, ruimtegebruik en maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak) nader te verrijken en onderling te wegen.

De Stuurgroep biedt u de Concept RES met het concept bod aan en laat daarbij weten dat het proces naar de RES 1.0 mogelijk leidt tot een bijstelling van het bod ten opzichte van het concept bod.

Inwonerparticipatie

Bij bestuurders, stakeholders en inwoners heeft het proces naar de Concept RES onder druk gestaan. Door de ingewikkelde materie, het abstractieniveau en de beperkte tijd waarmee het proces moest worden doorlopen, in combinatie met de coronamaatregelen, is het contact over de Concept RES grotendeels beperkt gebleven tot de stakeholders en is er geen sprake geweest van een formele draagvlaktoetsing of gesprekken met het gebied. Om de energietransitie op een goede manier tot stand te brengen is dit gesprek wel nodig.

Gezien de beperkte tijd die beschikbaar is voor planvorming RES 1.0 dreigt deze problematiek zich opnieuw voor te doen. In de beperkt beschikbare tijd tot 1 juli 2021 moet namelijk zowel de planvorming als de besluitvorming in het politieke traject plaatsvinden. Voor een goede besluitvorming alleen is al ca 4 maanden tijd nodig. Daarbij stellen we vast dat de corona maatregelen niet bijdragen aan het op een goede manier vormgeven van het participatieproces.

Wij voorzien nu dat de geschiedenis zich gaat herhalen en dat is een bijzonder ongunstig vooruitzicht. Zeker in het proces naar het belangrijke document RES 1.0. De RES 1.0 is het basisdocument voor de verdere uitvoering van de energiemaatregelen en als dit document niet op enige vorm van draagvlak (of op zijn minst acceptatie) kan rekenen dan voorzien wij grote problemen in het uitvoeringstraject richting 2030.

Om te komen tot een goed en gedragen eindproduct zou de tijdsdruk waaronder het proces nu wordt ingericht per regio gedifferentieerd moeten worden. Daar waar meer tijd nodig is, zou deze tijd ook geboden moeten worden. De Stuurgroep hecht aan een zorgvuldig proces met een gedragen resultaat. Dit betekent dat kwaliteit boven tijd gaat. Vanzelfsprekend spannen wij ons in om het proces binnen de tijd af te ronden. Indien blijkt dat dit leidt tot knelpunten in de kwaliteit van het proces, dan neemt de Stuurgroep hierover contact met u op. Uitgangspunt hierbij is onze verwachting dat mogelijke extra tijd in het vervolgtraject wordt terugverdiend in de vorm van draagvlak.

De status van de RES 1.0

Met name de raden hebben moeite met de duiding van het product de RES 1.0. Het is een strategie, geen plan in de zin van de Wro/omgevingswet. De raden vragen zich vooral af welk type product zij met de RES 1.0 gaan vaststellen en welke consequenties daaraan zijn verbonden. Als deze onduidelijkheid blijft bestaan, voorzien we veel procesmatige discussies in de vaststellingsfase en die komen naar verwachting de kwaliteit van de besluitvorming niet ten goede. Helderheid hierover helpt ook bij het te doorlopen participatieproces.

De Stuurgroep doet een oproep aan het NP RES om duidelijk te maken wat de status is van de RES 1.0 zodat het voor de (lokale) politieke gremia helder is wat gevraagd wordt om vast te stellen.

Financiële participatie

Over financiële participatie zijn alle deelnemers in het gesprek naar de Concept RES duidelijk geweest. Daar waar mogelijk moet het gebied deelnemer kunnen zijn in de initiatieven en moet het gebied ook daadwerkelijk kunnen profiteren van de opbrengsten. In de Concept RES is al een voornemen opgenomen om financiële participatie onderdeel te maken van de RES 1.0. Dit dient echter in de RES 1.0 verder uitgewerkt te worden.

Op dit onderwerp is centrale regie nodig, evenals financiële middelen. Financiële participatie is een noodzakelijke pijler om tot uitvoering te komen. Informeren omtrent de mogelijkheden maar ook fondsvorming om gebiedsprocessen te ondersteunen zijn randvoorwaarden om deze processen op gang te brengen. Capaciteit vanuit de lagere overheden om deze processen te begeleiden kunnen niet zonder meer vrijgemaakt worden binnen de huidige begrotingen. De Stuurgroep verzoekt u om dit signaal over te brengen aan de koepelorganisaties en het Rijk.

Energie-infrastructuur en wettelijke beperkingen

Binnen onze regio sluit de maximale opwekpotentie niet aan op de huidige capaciteit van de energie-infrastructuur. En ondanks een actieve inspanning van het netwerkbedrijf in onze regio is ook met de nodige uitbreidingen het netwerk niet toegerust om de in de Concept RES opgenomen potentie te transporteren.

De transportcapaciteit zou eenvoudig vergroot kunnen worden als landelijke principes die hiermee samenhangen op een andere wijze worden ingevuld. **Denk bijvoorbeeld aan het wettelijk regelen van het zogenaamde n-1 verlaten ('de vluchtstrook op het net' benutten voor duurzame opwek, voorzien per AMvB van januari 2021) of het verplicht aftoppen van het piekvermogen bij duurzame opwek zon en wind.**

Maar ook de huidige structuren van de energiebelasting werken ons tegen. Zonneparken kunnen hun opgewekte stroom niet direct afzetten in de direct nabijgelegen industrie omdat de prijs die de industrie betaalt voor haar energie lager is dan een businesscase grootschalig zon kan verdragen. Smart grids worden daardoor in de praktijk belemmerd. Hierdoor wordt letterlijke de duurzaam opgewekte stroom over grote afstanden naar een onderstation getransporteerd en weer terug naar de industrie. De maatschappelijke kosten die hiervoor gemaakt moeten worden bij het netwerkbedrijf, en worden doorgerekend aan inwoners zijn niet uit te leggen.

De Stuurgroep doet een dringende oproep aan het NPRES om de belemmerende wetgeving voor de infrastructuurbedrijven nogmaals aan te kaarten bij het Rijk. Ook moet op rijksniveau de discussie aangegaan worden op welke wijze smart grids wel tot stand kunnen komen.

Afsluitend

In onze regio werken wij samen met maatschappelijke partners, bedrijven en inwoners verder aan de RES 1.0. Met hen gaan wij online dan wel op een andere manier in gesprek over het vervolg. Uw reactie op de door ons ingebrachte punten, en hoe dit ons kan helpen in de RES 1.0, is daarbij welkom.

Hoogachtend,

Namens de Stuurgroep RES Cleantech Regio,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'M. van Vierssen', written in a cursive style.

M. van Vierssen
Vicevoorzitter